

ZADRUGAR

Glasilu „Nabavljalne zadruge uslužbencev drž. železnic v Sloveniji“ v Ljubljani VII

Izhaja enkrat mesečno — Naročnina letno za nečlane Din 18.— — Posamezna številka stane Din 150
Dopisi in reklamacije naj se pošiljajo na upravni odbor N. Z. U. D. Ž. v Ljubljani VII

Vsebina: Nova članica našega Saveza. — Novo življenje v našem Savezu. — Staro in novo združništvo. — Nabavljalna zadruga in njene cene. — Iz železničarskega združnega življenja. — Nova doba v razvoju našega združništva. — Percutinarstvo. — Razno. — Red v zadruzi. — Železničarske kulturne ustanove. — Termni. — Iz upravnega odbora Nabavljalne zadruge. — Iz združne pisarne. — Cenik.

Nova članica našega Saveza

Dne 10. VIII. t. l. se je v Zagrebu vršil izredni občni zbor biv. konsuma ter so bila sprejeta nova pravila, po katerih je ustanovljena nabavljalna zadruga železniških uslužbencev za področje zagrebske direkcije.

Zadeva takozvane aprovizacije, oziroma konsuma za področje zagrebske direkcije, je s tem definitivno razčiščena. Bilo je potrebno veliko potrpljenja, veliko boja, preden se je spravilo to vprašanje na pravo pot. Leta 1920. je direkcija Zagreb pod silo okolnosti prevzela takozvano konsumno in produktivno zadrugo železničarjev v svoje roke in jo vodila pod naslovom aprovizacije. Naše ministrstvo je bilo dalo leta 1919. in 1920. večje vsote tej zadruzi, a ker je bilo gospodarstvo slabo, osobje pa je bilo potrebno oskrbovati vsaj z najnujnejšimi živlenskimi potrebščinami, zadruga ni mogla odplačevati dolga. Ravno tako prva leta aprovizacija pod vodstvom direkcije ni mogla tako gospodariti, da bi se dolg odplačal. Radi tega je dolg ostal neizpremenjen, pač pa se je ustvarjal obratni kapital ter so se s tem aktiva podjetja boljšala, oziroma večala.

Seveda je bila aprovizacija v težkem položaju, ker osnovno vprašanje obstoja ni bilo jasno. Radi tega se je že več let iskalo izhoda in ko je leta 1927. naše ministrstvo izdalo odlok, da se imajo aprovizacije ukiniti in osnovati zadruge pri direkcijah Sarajevo, Zagreb in Ljubljana, je vprašanje Zagreba bilo še težje. Premostiti je bilo potrebno še več predsodkov kot smo jih imeli v Ljubljani! Na eni strani je bil dolg državi, na drugi strani premoženje zadruge, ki se je množilo z aktivnim sodelovanjem vsega osobja, ki je pri aprovizaciji kupovalo. Na tretji strani pa so bila pravila bivše zadruge in članstvo, ki je na podlagi teh pravil vplačalo predpisane deleže. Ni manjkalo tudi takih ljudi, ki so

kratkomalo zahtevali takojšnjo likvidacijo, oziroma ukinjenje aprovizacije.

Naposled je vendar zmagala dejanska potreba! Protivniki preosnove aprovizacije v nabavljarno zadrugo v okvirju Saveza nabavljalnih zadrug, katerih je bilo precej v Zagrebu in Beogradu, so morali utihniti. Naš Savez, ki je stal aprovizaciji zadnja leta nesebično in požrtvovalno ob strani, je uvedel pogajanja z našim ministrstvom. Po dolgih razpravah na vse strani je bil dosežen popoln sporazum, bila so sestavljena pravila, ki jih je odobrilo naše ministrstvo in jih je sprejel tudi Savez. Potrebno je bilo ta pravila sprejeti na izrednem občnem zboru bivše zadruge ter jih dati potrditi od pristojne oblasti. Pravila so sprejeta in sigurno tudi že potrjena! Preostaja samo še formelen akt, to je, sklep upravnega odbora Saveza nabavljalnih zadrug državnih uslužbencev, da se nova nabavljalna zadruga državnih železničarjev za področje zagrebske direkcije s sedežem v Zagrebu sprejme kot polnovredna članica Saveza.

S tem smo jugoslovanski železničarji naredili na združnem polju zopet velik korak naprej. Število naših zadrugarjev-železničarjev se pomnoži za približno 7000 članov in nabavljalna zadruga v Zagrebu postane polnovredna članica in sestra nabavljalnih zadrug Ljubljane in Sarajeva.

Odkrito se veselimo tega našega skupnega uspeha in častitamo našim tovarišem iz zagrebske direkcije na tej pravilni in koristni odločitvi, ki bo prinesla novih koristi ne samo njim, nego vsemu jugoslovanskemu prometnemu osobju. Tri velike nabavljalne zadruge železničarjev so sedaj v Savezu in potom njih je včlanjeno okoli 30.000 jugoslov. železničarjev-združnikov. Je to že lepa številka, na katero smo lahko ponosni!

Ni še rešeno vprašanje obstoječe zadruge za področje beogradske direkcije, ki ima svojo filijalko v Subotici za področje subotičke direkcije. Trdno pa veru-

jemo, da bo tudi ta zadruga v najkrajšem času spremenila svoja pravila, stopila v Savez in da se v Subotici za področje subotičke direkcije ustanovi samostojna nabavljalna zadruga. Ko bo to končano, smo jugoslovanski železničarji potom petih velikih nabavljalnih zadrug včlanjeni v Savezu, kjer moremo in moramo razviti uspešno in konstruktivno delo z vsemi ostalimi državnimi uslužbenci za gospodarski prosep celega stanu jugoslovanskih državnih uslužbencev.

Naše stališče, da imej državno prometno osobje po področjih železniških direkcij v okvirju in pod okriljem Saveza svoje enotne nabavljalne, kreditne in stanovanjske zadruge, počasi in sigurno zmaguje. Veliko težkoč smo morali odstraniti, veliko napadov pretrpeti, vendar od zavzetega stališča nismo nikdar odstopili. Dosegli smo potrebne dopolnitve zakonske uredbe o Savezu, počasi dosegamo tudi popolno afirmacijo vsega jugoslovanskega prometnega osobja za to naše stališče. Najtežja naloga bo dokončana, ko imamo za vsako direkcijo posebno nabavljarno zadrugo, ker je pri nabavljalnih zadrukah vprašanje najbolj komplicirano in najbolj težko. Pri kreditnih in stanovanjskih zadrukah ni toliko težkoč in upamo, da tudi obe kreditni zadruzi v Zagrebu spreminita pravila in se včlanita v Savezu. Hočemo in moramo doseči naš cilj — enotnost vsega jugoslovanskega prometnega osobja na združnem polju v veliki skupnosti vseh drž. uslužbencev naše države.

Ko se torej veselimo nad pravilnim in tovariškim postopanjem naših tovarišev iz zagrebske direkcije ter jim ponovno čestitamo na njihovi odločitvi, želimo obenem, da bi naši slovenski tovariši s še večjo žilavostjo in požrtvovalnostjo delali za prosep svoje nabavljalne in svojih kreditnih in stanovanjskih zadrug, ker s tem delajo za uspeh našega skupnega Saveza in za gospodarski napredek celega stanu državnih uslužbencev naše države.

Novo življenje v našem Savezu

Še nedavno smo slišali preroke, ki so napovedovali: Ali še Vi kaj pričakujete od Beograda? Kar dobe denarja doli, je vse pokopano za nas.

Mi pa smo verovali in delali ter orali ledino zadružništva, kazali na uspeh naše organizacije in našega poštenega dela. In uspeh ni izostal. Skeptiki so začeli verovati v našo sposobnost in delo.

Našim članom je znano, da smo že večkrat pisali o premoženju Saveza Nabavljalnih zadrug. Od leta 1922. naprej se je za dobo 5 let zbiral 1 % pri vseh državnih dobavah, nam so tudi odtegnili že leta 1921. enomesečno draginjsko doklado (ca. 150 dinarjev) za Savez. Prva leta je dobival Savez precej denarja od tega kapitala. Kot pri vsakem začetku, in to še posebno pri umetno ustanovljenih zadrugah, je bilo ponekodi malo poloma, posebno na jugu. Zadružnemu pokretu, posebno nabavljalnih zadrug, neprijazni krogi so to spretno izrabili in slikali po ministrstvih, da je škoda vsakega denarja, ki se ga še dá Savezu od onega depozita pri Ministrstvu financ. Ni mnogo manjkalo, pa bi šel ta denar drugam. —

Medtem pa je večina zadrug že prebolela otročje bolezni prvega začetka ter se postavila večinoma na lastne noge. Doba suše, ko ni Savez dobival denarja, je bila prav koristna za zadruge. Sedaj je prišel preokret. Savez in vse zadruge so pridobile na ogledu zaradi dokazanih uspehov in življenjazmožnosti; sedaj dobiva Savez redno en milijon dinarjev na mesec iz onega depozita, ki znaša še ca. 70 milijonov dinarjev. Premoženje Saveza bo naraslo sukcesivno na 120 milijonov dinarjev.

Ako se k temu prišteje še deleže članov, njih rezervne kapitale itd., pridemo do lepega premoženja. S tem se dá mnogo koristnega in pametnega ustvariti. Bomo videli v bodočnosti.

Staro in novo zadružništvo

Kot začetniki zadružništva so bili brezposelni tkalci flanele iz mesta Rochdale (reci: Ročdel), 15 km severno od Manchesterja, že nebrojkrat pohvaljeni. Bilo jih je 28, ki so sklenili leta 1843. svoj položaj zboljšati ter so svoje društvo (zadruho) 1844 registrirali. Društva podobne samopomoči so sicer v Angliji že začela na raznih krajih delovati, počenši z l. 1822., toda zaslovel je Rochdale, ker se je tukaj dru-

štvo samopomoči l. 1851. že moglo ponasati z lastnim mlinom, 1855. z lastno predilnico in bilo že 1863. poleg konzumne in produktivne tudi stavbna zadruha. Takšnemu uspehu odgovarjal je tudi sloves.

Tako je umevno, da začetek zadružništva vobče prisojamo Angliji, ne da bi hkratu znali obrazložiti vzrok temu pojavu. Anglija se je namreč doberšnih sto let prej gospodarsko preobrazila nego Francija. Znano pa je, da je francoska revolucija (1789.—1815.) odpravila fevdalni sistem gospodarstva in z njim odpravila zadružništvo, ki je dotlej, mogočno razporedjeno, odgovarjalo in zadoščalo več tisoč let potrebam svojih časov.

Angleška in francoska revolucija sta postali tako mejnik med starim in novim zadružništvom. Starejše zadružništvo je bilo po propasti rimskega cesarstva gospodarski temelj ustanovi srednjeveških držav, iz katerih so se razvile današnje nacionalne države. Zadružništvo je bilo vse do pred revolucije neka naravna skupnost, globoko spojena z možnostmi takratne produkcije; zadružništvo je bilo skratka navezano na fevdalni gospodarski način, prav kakor se je obratno ta opiral na zadružno skupnost. Vsaka občina je bila poljska in pašna zadruha. Zasebna last sta bila samo hiša in hlev. Skupna paša, skupno obdelovanje polja in delitev pridelkov je občane spajalo. Živino v hlevih krmiti, polja zasebno obdelovati so razmeroma mlade oblike gospodarjenja. Ostale pa bodo vsekakor tako dolgo, dokler večina prizadetih ne napoti primernejše gospodarske oblike.

Srednjeveški človek, kmet in rokodelc, sta še bila večkratna zadružnika. Svoboda pa, koncem 18. stoletja proglašena in navidezno odrešujoča — seve ne za njiju — ju je napravila samostojna, neodvisna, pa gospodarsko oklevajoča, dokler se po neizprosnih preizkušnjah nista ponovno zatekla k zadružništvu.

Večina naprav srednjega veka, kakor absoluten vladar, njegove gospodarske predprave (regalije), način zemljiške lastnine, tlačanstvo, vojaške dolžnosti, vse to je bilo z zadružnim principom spojeno in mestoma do neke zadružne popolnosti izvedeno, tako da so bile produktivne sile tistega časa čim najbolj zajete. V dvorni zadruhi (Hofgenossenschaft) so bila razdeljena državna zemljišča državnim funkcionarjem. Gozdne, lesne, rudarske zadruge so se udejstvovale kot odgovorne ustanove mesto današnjega ministrstva za šume in rude. Vladarjev vodni regal je dobil gospodarski izraz v ribiških, vodno-prevoznih in mlinskih zadrugah. Njegov denarni regal se je spremenil v menjalne zadruge, ki

so od države celo jemale monopole v zakup.

Ko so pa te zadruge, po vedno spreminjajočih in stopnjujočih se načinih produkcije, pričele siliti v čisto določeno kapitalistične oblike, se torej pregrešile nad prvotnim svojim namenom izdatne samopomoči, pač ni čudno, če so nastopivšemu svobodno-gospodarskemu naziranju podlegle ter se razblinile v zasebno gospodarske oblike, ki jo je novi čas v svoji namišljeni prosvitljenosti tako zelo povelil. Zadruge, ki niso več odgovarjale, so gotovo morale propasti. Gospodarski individualizem, ki je po angleški in francoski revoluciji v zapadni Evropi nastopil, je po naravi svoje grabežljivosti kaj kmalu ustvaril veliko in vedno večje število gospodarsko šibkih ter še dokaj hitro odkril vrzel, ki je v pomanjkanju zadružništva nastala. Kapitalizem, ki si je bohotno pričel gospodarsko slabjši del človeštva podjarmljati, je s druge strani dal povod in pobudo k novemu združevanju malih sil, k zadružništvu na višji stopnji. Velike in važne ljudske plasti so se po svobodnem preudarku in v pravilni oceni novega položaja zatele k združitvi svojih sil, ko so uvidele, da v vrvežu mogočnejšega kapitalizma posamič zanesljivo prej ali slej omahnejo.

Tako smo danes, jedva sto let po nastali nujnosti in po njej porojeni zamisli — osobito preko Rochdale — vseprek na potu k zadružništvu višje stopnje. Nazirajmo, da je zadružništvo sposobno zasebni kapitalistični gospodarski red uspešno obrambno odvrniti, ga omejiti in prepeljati, če s pomnoženim in stopnjevanjem zadružništvom, distributivne in produktivne smeri, napotimo v gospodarsko obliko državnega kolektivizma. Dosedanja zakonodaja nas v tem stremljenju podpira, ker zadružni razvoj pripoznava in ga v posebnem zakonu ščiti. Ni težko uginiti, da je za države, ki želijo v socialnem zavarovanju napraviti samopomoč obvezno, zadružno polje tudi le samo prvovrstna samopomoč. Človeka je treba rešiti in v to svrhu pač stvari žrtvovati. Da nam takega poglavlja še manjka, to dokazujemo vsikdar, kadar ponosni odkrivamo gmoten uspeh zadružništva. Poudarek profita nas višjevrstnemu razumevanju zadružništva odtuja. V zadružništvu gre za človeka rešiti ga kot posameznika ogabnih gmotnih skrbi, ki nam tako uspešno duševnost ubijajo. Kaj pomeni prostaški profit v primeru s tako namero? Profit osrečuje posameznika, manjšino, sreča vseh je pa zajamčena v geslu: brez profita. Na tem nivoju bi se naj gibala razvojna črta zadružništva.

Zadružno slovstvo, ki je že prav obširno, more pot podobnim vidikom utirati

Zavoljo tega bi naj bile zadruge s tako specijelno knjižnico opremljene, da bi pripomogle višji in čistejši miselnosti o združništvu do veljave. Po tako razširjenem zanimanju bi bilo mogoče, da bi se s časom dokopali do kakega seminarja za združništvo na katerikoli naših univerz, kakor ima to Nemčija (Köln). Brez takih ustanov pa ne bo mogoče združno misel poglobiti, oziroma močnejšo zavest o potrebi združništva vzgojiti. —t—

*

Razumemo in poznamo avtorja ter njegove misli. Vemo, da sam prizna, da je vsaka gospodarska ustanova brez zadostne gospodarske denarne podlage kot kaplja na veji. Vsaka gospodarska ustanova, posebno pa zadruge, ki se mora boriti za svoje tekoče brezhibno poslovanje in pa še proti velikemu številu kapitalistov, ki bi radi spravili zadruge s sveta, mora biti enako oborožena kakor njegov nasprotnik. Poleg morale in združne samozvesti ne sme manjkati denarna hrbtenica.

Da ne bi krivo tolmačili naši člani besede »brez profita«, debatiramo še malo o profitu in »mamonu zlata«.

Tako življenje, brez gmotnih skrbi in zahtev, živi n. pr. cigan ali Arnavt. Žive ga redovniki, ki se vdajajo samo premišljevanju kaj bo na onem svetu. In to najlažje v tem slučaju, ako res nimajo nobenih gmotnih skrbi in misli. Kadar pa jim prede lakota in pomanjkanje, tedaj pride najpreje mamom, potem kaj drugega.

Ako bi posameznik delal brez profita, bi zgledal nekako tako kot sedaj Arnavti ali cigani, če ne duševno, pa vsaj gospodarsko. Kako dolgo bi se mogel zdržati človek, ki je na takem gospodarskem nivoju kot Arnavt, tudi na višji duševni stopnji, je vprašanje.

Tudi človeška družba dela s profitom. Kralji in vitezi so ropali, čitamo, da so tudi samostani in celo papeži delali nasilne profite, nekaj so zapravili na posveten način, dosti pa so dobrega storili za kulturo. Kako naj si zamislimo kulturo, ki je zrastle v Rimu, Parizu, Dunaju, brez papeža, cesarja?

Kje bi imeli danes cerkve, telovadnice, muzeje, gledališča, šole itd., ako bi delala vsaka generacija »brez profita«, vse sama pojedla v premišljevanju o abstraktnih rečeh in ničesar ne zapustila svojim naslednikom. Kako bi zgledale kmetije, ako bi ne delal kmet s profitom, katerega investira za zboljšanje svoje kmetije, kadar je potrebno. Kako bi zgledale tovarne, ako bi delale brez profita, kadar se izkaže, da je treba prenoviti vso tovarno? Kako bi zgledala posamezna družina, ako ne dela gospodinja v svojem gospodinjstvu »s profi-

tom«, to je, da si prihrani, kadar je mogoče, malo rezerve za svoje črne dni, za slučaj nesreče ali večjih stroškov.

Kako bi zgledala naša zadruga, če bi delala brez profita od svojega početka naprej? Imeli bi danes toliko obratnega kapitala, da bi ne mogli kupiti enega vagona sladkorja.

Kaj pomeni lastni kapital vidimo, ako pogledamo bilance drugih konzumnih društev, ki izkazujejo preko 4% režije od prometa samo za obresti od izposojenega kapitala, tedaj skoro toliko, kolikor znašajo naši celokupni osebni izdatki obenem z upravo vred.

Kako bi zgledale zadruge, posebno konzumne zadruge, v boju s trgovcem, ako nimajo lastnega kapitala? Bile bi muhe enodnevnice, ki se jo pusti ravno toliko časa živeti, da zabije svoje deleže...

Tako je življenje, ki ga je že Goethe označil, da so najjačji činitelji v življenju »Zwei mächtigsten der Triebe, der Hunger und die Liebe«. Vzporedno z ljubeznijo do bližnjega tudi gmotno zadovoljivo stanje.

Pri ljudeh pride navadno najprej glad, potem ljubezen; ali kot reče Slovenec: ljubezen gre skozi želodec. Zadruga, ki ni dobro podprta, ne more dobro poslovati, in zadruga, ki ne posluje dobro, ni dosegla svojega cilja. Žalibog se mora ljudem govoriti več o gmotnih uspehih združništva kakor o vzvišenih ciljeh združništva.

In oni niso nazadnje vzvišeni, ker gre tu v prvi vrsti za evolucijo, za sistematično in zdravo spremembo sedanjega kapitalističnega gospodarskega reda v boljšega.

Nabavljalna zadruga in njene cene

(Ljubljanski trgovec.)

V štev. 90 od 5. avgusta t. l. se je lotil v Trgovskem listu anonimen ljubljanski trgovec nabavljalnih zadrug in njihovih cen. Navaja, da niso zadruge nič cenejše kot trgovci, čemu sploh obstojajo, da so zgubile svoj pomen, itd. Odločno zahteva, da se ukine prisilno članstvo pri nabavljalnih zadrugah in pusti državnim uslužbencem prosto roko, da si preskrbujejo svoje potrebščine kjer hočejo, ne pa, da se jih prisilno veže na Nabavljalno zadruge. Lepo prizna, da ni dovolila državna uprava po osvoboditvi takih plač, kakršne bi zahteval njihov življenski standart, pač pa je, da jih potolaži, opozorila na samopomoč potom zadrug.

Tako, na eni strani nas tožijo, da se železničarji preveč poslužujejo svoje zadruge, na drugi strani pa zahtevajo, da se

pusti državnim uslužbencem prosto roko, da si oskrbujejo svoje potrebščine tam, kjer hočejo.

Tarnajo, da plačajo davke, medtem ko jih zadruge ne plačajo. Kdo je plačal največ davkov v zadnjih 12 letih, ako ne državni nameščenec? Ako smo dobili nekateri samo 30 do 40% predvojne plače, in pustili upravi ostalih 70 ali 60%, mar ni to dosti velik davek, večji kot so ga plačali vsi trgovci? Ako imamo še danes uslužbenca, ki dobe z družino vred 700 do 800 Din plače na mesec, to ni niti za pošteno stanovanje za njegovo družino, ni to dosti velik davek? Ali se more te davkoplačevalce še od drugih eksploatirati? Ako so nam dali zadruge in združni zakon in nekaj ugodnosti, je to malenkostna odškodnina za to, kar se nam ni dalo, to je: primerna plača. Dajte nam predvojne plače, pa ne rabimo nobenih drugih ugodnosti, niti tolažbe v obliki zadrug.

Vemo pa, da so imeli trgovci posebno pred leti lepe dohodke, ko je cvetela »konjunktura«, boljše dohodke kot pred vojno. In lahko bi jih še imeli, ako bi jih bilo relativno toliko kot pred vojno.

Ne silimo nikogar v zadruge, na občinah zborih Saveza so vse zadruge odločno odklanjale prisilno članstvo. Prostovoljno in svobodno smo se združili ter bomo združeni delali za procvit združništva. Zavedamo se moralnega in družabnega pomena združništva, hočemo biti tudi mi pionirji novega družabnega reda, ki ga tako lepo opisuje drug, odličen trgovski list, »Jugoslovenski Lloyd«, kar prinašamo v drugem članku.

Vsekakor se pa čudimo neorijentiranosti uredništva Trgovskega lista, ki sprejema članke, v katerih se piše o »prisilnem članstvu«. To je najmanj, kar bi lahko od njega zahtevali, da pozna združništvo in ga objektivno kritikuje tako kot morda »Jugoslovenski Lloyd«.

Iz želez. zadr. življenja

Novi pravilnik o povlasticah na železnici. je prinesel tudi naši zadrugi nova bremena. Imeli smo pred leti brezplačno vožnjo, nato smo dobili samo 75% popusta in sedaj so znižali popust na 50%.

Za našo zadruge pomeni to 1% manj dobička ali višje cene. Upamo pa, da bomo ta 1% doprinesli z intenzivnejšim delom in kalkulacijo pri nakupovanju in da ne bo končni uspeh bilance nič slabši.

Seveda pa se bomo borili za stare naše pravice, ki jih nam in zadrugam nenaklonjeni krogi po malem odjedajo s svojimi intervencijami in pisarjenjem proti zadrugam.

Prinaša pa novi pravilnik večje ugodnosti za posameznike za prevoz goriva, in to uslužbencem z lastnim gospodinjstvom 5000 kg, uslužbencem brez lastnega gospodinjstva do 2000 kg prostega prevoza.

Opozarjamo uslužbence na to ugodnost. V kolikor se ne bi člani sami posluževali te ugodnosti in direktno na svoj naslov naročili premoga ter prevzeli s tem vse delo naročavanja, razkladanja, najemanja voznikov, plačevanja itd.

Ker mora zadruga plačati sedaj 50 % normalne tovarnine, to je 31 Din pri toni, napram 40 Din tovarnine po izjemni tarifi, ki jo dobe trgovci, se spleča za ta znesek potruditi se in organizirati dobavo premoga z brezplačnim prevozom obojestransko.

Člani-železničarji, ki se jim ne ljubi ali ne spleča prevzeti poslov naročavanja, lahko zaprosijo za uputnico ter prepuste zadrugi prošnjo obenem z nabavno knjižico za kurivo in bo zadruga tem članom naročila pri direkciji uputnice in zato dobavila premog toliko ceneje izpod normalne cene, kolikor znaša razlika na tovarnini. Svetujemo članom, da vzamejo, oziroma naroče dve uputnici, ako ne bi takoj na zimo ali v doglednem času vzeli premoga 5000 kg. Eno uputnico za ca. 3000 kg za jesen, 2000 kg koncem leta.

Premog stane zadrugo 265 Din franko Trbovlje. Treba je plačati še 10 Din bano vinske trošarine v Ljubljani kakor v Mariboru ter 6 Din mestnih pristojbin, skupaj 281 Din. Ako prodaja zadruga ta premog po 310 Din, od katerih se še odšteje 5 % povračila od celokupnega računa (vštevši dovoz na dom), to je ca. 17 Din, ostane zadrugi za vse delo, razkladanje in kreditiranje, 12 Din pri toni, medtem ko računa železniška uprava za režijo 10 %, ali 22 Din pri toni.

Radi zvišanja tovarnine, ker se jo mora plačati, pa bo znašala prodajna cena za premog 340 Din za tono.

Potrebne tiskovine za prošnjo bo dala zadruga svojim članom na razpolago.

Podobno je z drvimi. Kdor naroča drva ter prepusti v to svrhu uputnice zadrugi, dobi drva toliko ceneje, kolikor znaša tovarnina.

Nova doba v razvoju našega zadrugništva

Ugledni zagrebški dnevnik za trgovino, obrt in industrijo, »Jugoslovenski Lloyd«, prinaša v števil. 164 kritiko o zadrugarstvu, zanimivo radi tega, ker prihaja iz trgovskih krogov. Evo nekaj odlomkov:

Kriza sedanjega kapitalizma je danes več kot jasna in očitna. Oni ekonomski

političarji in državniki, ki ne mislijo uganjati nojeve politike, so v prvi vrsti poklicani, da vse podvzamejo, da bi se mogla ta kriza prebresti brez pretresljajev, ki bi mogli škodovati ali uničiti silne pridobitve 19. in 20. stoletja.

Ti državniki so v prvi vrsti vpoklicani, da usmerijo ekonomski, kulturni in socialni razvoj sveta in poedinih držav potom evolucije. Ta pot pa je mogoča samo tedaj, ako se upravlja vse današnje družbe in organizacije, počenši od države do najmanjše družabne edinice — v interesu večine, ali kot se to reče, v interesu mase, naroda. Kdor ne bi tega znal ali hotel, je kriv posledic.

V vrstah naših krogov, ki se imenujejo kapitalistični, ne vidimo, da računajo z novim duhom časa.

Njeg. Vel. kralj je dal v svojem manifestu izjavo in inicijativo, da se pokaže razumevanje za ta novih duh. Za danes omenjamo zadrugništvo.

Primeri pri drugih naprednih narodih, pa tudi pri nas, n. pr. v Sloveniji, kažejo, da je zadrugništvo ona ekonomska forma, ki v današnjih nejasnih in nevarnih časih najbolj pripravlja ono pot evolucije, s katero se more rešiti najdelikatnejša ekonomska in socialna vprašanja. Imajo prav oni, ki trdijo, da bo zadrugništvo temelj bodočih, ekonomskih sistemov in odnosov.

Interesi so in bodo najjačje vezali med seboj ljudi in narode. Toda ravno »interesi« so izzvali in ustvarjajo najjačje borbe in vojske med ljudmi in med narodi. Dosedanje veze teh interesov so bile slabe, nepravne ali celo škodljive.

Samo zadrugništvo izgleda, da je poleg vseh težkoč v svojem razvoju neko pacifično orožje v ekonomskih borbah in bojih, ne samo v posameznem narodu, temveč tudi med narodi.

Današnja vlada podpira zadrugništvo v veliki meri. Znano je, da je vlada sanirala dosedaj zadrugni Savez v Splitu, Savez hrvatskih težaških zadrug v Sarajevu in Osrednji Savez hrvaških seljaških zadrug v Zagrebu. Vsemu zadrugništvu pa je dala dober temelj.

Nadalje pozdravlja zadrugništvo, posebno kreditne in produktivne zadruge, ter jim želi obilo uspeha, zase in za splošni dobrobit države. Pozdravlja zadruge, obeta jim pa obenem kritiko, objektivno kritiko.

Tako trgovski krogi o zadrugništvu, kar smo že neštetokrat sami pisali in poudarjali. Zadruga ni samo navadna prodajalna, zadruga in vse zadruge so edinice, kjer se uče ljudje brez razlike stanu gospodarsko misliti in živeti, upravljati sami sebe, svoje zadeve, pa tudi upravljati splošne zadeve.

Kjer je izvršilo zadrugništvo svojo nalogo in koristno delo, tam se ni treba bati ne demagogov, ne revolucije. Tam prej vzcvete blagostanje, materialno, kulturno in moralno.

Tudi dobrohotna in objektivna kritika pisca in lista »Jugoslovenski Lloyd« sploh o zadrugnem gibanju je vse hvale vredna. Tu se lahko učimo člani zadrug sami, da se mora postopati objektivno in ne kritizirati zato, da se s tem postavlja. Najmanj pa pljuvati v lastno skledo.

Perotninarstvo

Pospeševanje nesnosti perutnine pozimi.

Splošno je znano, da so sveža jajca pozimi redka in dražja kakor poleti, ker kokoši ne neso tako kakor poleti. Da se producira v zimski sezoni čim več jajc, je potrebno upoštevati, da vse pasme kokoši nimajo sposobnosti, da bi nesle pozimi. Najboljše se obnese naša domača kokoš štajersko-zagorska, ki je kakor nalašč ustvarjena zato. Pišče zgodnjega valjenja te pasme prične nesti že septembra ali oktobra in nese pri dobri in pravilni reji skozi celo zimo. Za pospeševanje nesnosti moramo nuditi kokošim primerno toplo stajo, dobro hrano, omogočiti brskanje in gibanje, da se ogrejejo. Potrebno notranjo toploto pa dobe z zadostno toplo hrano. Mehko hrano (zmečkan krompir in slično) se jim poklada zjutraj in zvečer, kot mastno hrano se jim daje mleko, mastno meso, oves in zrnje, nikakor pa jim ne sme manjkati zelenjave, peska, apna, ogljenega zdroba itd. Nesnost pospešuje tudi, ako se jim daje seme kopriv in lana, ki se zmeša v »mehko hrano«. Nekateri priporočajo, da se doda v to hrano tudi nekaj vina.

Predvsem moramo upoštevati, da nesejo samo zdrave, pravilno negovane kokoši brez mrčesa in da je njihovo zdravje odvisno od snažne staje in očiščene krmilne posode. Da si odgojimo štajersko-zagorske kokoši, moramo pri valjenju paziti na to, da podlagamo za valjenje jajca, ki imajo znake štajersko-zagorskih kokoši in izvršajo od kokoši, ki so dobro nesle.

Infekcijske bolezni perutnine.

Ker se ponavljajo tudi v naši banovini razne infekcijske bolezni perutnine (kolera, tifus), svetujemo vsem, ki se bavijo z rejo perutnine, da ji dajejo večkrat mleko, in sicer po možnosti kislo mleko, ki je izborna sredstvo proti bakterijam. Teh bolezni pri nas doslej nismo beležili v taki stopnji, kakor so se pojavile zadnji čas, vsled česar vse perutninarje na to dejstvo

opozarjamo, da bodo skrbeli za čim večjo higijeno živali, ker obolelim ni pomoči.

Zajedalec perja in kože perutnine.

Večkrat opazamo, da je perutnina na hrbtu proti repu brez perja, da peresa razpadajo, da je perutnina mršava in izgleda jako neokusno. To povzroča neka vrsta uši, ki se hrani s perjem in luskinami zgornje kože, kar ogroža življenje kokoši.

Da se tega zajedalca perutnine prežene, moramo očistiti in desinficirati stajo, gnezda, drogove, kjer spe itd. Kot desinfekcijsko sredstvo uporabimo apneno vodo, lizolovo ali kreolinovo raztopino. Krmilne posode očistimo z lugom. Stene kurinika namažemo z apnom, špranje in razpoke pa zamažemo z gostim apnom. Med perje živali natresemo mrčesni prašek. Golo kožo in okolico pleše očistimo s kreolinovo vodo, nakar jo namažemo z nesoljeno mastjo in oljem. Na ta način živali rešimo propada in sebe škode.

Okus jajc. Jajce je najboljše in najizdatnejše prehranjevalno sredstvo, ki ga umetnim potom ni mogoče ponarediti in za praktično rabo nadomestiti. Prehranjevalna vrednost jajca je ista, kakor enako velik kos govejega mesa. Kakor jajca raznih pasem niso enako velika, tako je različen tudi okus, ki odvisi od pasme, načina in kakovosti prehrane. Perutnina, ki uživa začimbe in močno hrano (meso, grah, črve) daje okusnejša jajca kakor perutnina, hranjena z vodo hrano (rastline v vodi, repa itd.). Radi tega so jajca domačih kokoši okusnejša, kakor pa jajca gosi in rac. Kokoši, ki se gibljejo prosto ter imajo na razpolago dovolj zelenjave, črvov, hroščev in sličnega, dajejo jajca s temnim rumenjakom, dočim dajejo zaprte kokoši, ki si ne morejo same poiskati primerne in potrebne hrane, jajca z bledim rumenjakom. Kokoši, ki uživajo vedno samo krompir, zdrob in slično, ne dajejo jajcu tako aromatičnega okusa, kakor one, ki imajo v izobilju zelenjave, ki vsebujejo mnogo železa, ki ga kokoš potrebuje. Iz tega sledi, da moramo skrbeti, da dobi perutnina dovolj različne in tečne hrane, ako reflektiramo na kvalitativno dobra in okusna jajca.

Razno

Zatiranje stenice.

Marsikateremu delajo stenice preglatvico. Z raznimi kemikalijami jih preganja n. pr. s Flit-om, žveplom, formaldehydom, petrolejem itd. Toda stenica leže jajca v špranje, ki so nedostopne, in jih ne zatire ne žveplo ne petrolej.

Pomaga nam tu lahko narava, naraven sovražnik stenice — pajk — imenovan suha južina ali Matiček. Ponoči obleze pajek po hištvu, stene in vse špranje, ter si išče hrano in med njo tudi stenice, katerim izsesa kri. S svojimi dolgimi kraki izbrska jajčeca in mlade stenice iz špranj ter jih uniči. V kratkem času zatire ta žival vso zalego stenice.

Kako pridemo do te koristne živalice? Pajka — suho južino — se najde skoro v vsakem stanovanju, gotovo pa je blizu hiš, kjer se skriva najraje med kamenjem v starem zidovju in plotih. Daj mu samo kotiček, kjer se bo lahko mirno zaredil in skril pred svojimi sovražniki. Najbolje kupček kamenja, kjer najraje prebiva. V kratkem času se razmnoži. Okno odpri ponoči in pajek prihaja radi mraza v stanovanja ter začne v tem s svojim koristnim delom.

Ko je opravil pajek to svoje delo in ga več ne potrebujemo, pa izgine zopet. Kako? Kadar ni druge hrane, se spravi močnejši na slabejšega in ga požre, oziroma mu izsesa kri kakor je delal prej s stenici. Zadnje pajke pospravi gospodinja.

Red v zadrugi

Ne samo upravni odbor, tudi mnogi člani predlagajo, naj bi se napravil v zadrugi red radi terminov. O tem pišemo skoro v vsaki številki »Zadrugarja«, toda vsi nasveti so skoro zaman.

Prejeli smo celo dopis z dolenske proge, kjer zahtevajo, naj bi se postavilo v upravni odbor tudi enega delavca, ki bo imel smisel za delavce, ki baje ne morejo drugače živeti kakor od 25. do 25. v mesecu. Če ne dobe 27. novih živil, pa ne morejo več živeti.

Večina naših članov je že videla grozni naval, ki ga imamo v zadrugi ob nekaterih dnevih. Dva dni za tem je popoln mir ali celo stagnacija.

Podamo članom naslednje slike v številkah. Izstavljenih je bilo v prodajalni Ljubljana gl. kolodvor:

dne	got. rač.	kred. rač.	skupno
25. VII.	36	432	468
26. VII.	49	232	281
28. VII.	63	145	208
29. VII.	62	126	188
30. VII.	69	77	146
31. VII.	84	92	176
1. VIII.	82	89	261
2. VIII.	164	133	297
4. VIII.	156	113	269
5. VIII.	94	93	187
6. VIII.	91	139	230

dne	got. rač.	kred. rač.	skupno
8. VIII.	59	107	166
9. VIII.	75	74	149
11. VIII.	71	34	105

pato pojenja promet še bolj.

V prodajalni Šiška so razlike še večje:

dne	got. rač.	kred. rač.	skupno
25. VII.	109	453	562
26. VII.	89	319	408
28. VII.	110	98	208
29. VII.	71	45	116
30. VII.	120	32	152
31. VII.	114	23	137
1. VIII.	243	87	330
2. VIII.	209	94	303
4. VIII.	199	45	244
5. VIII.	165	57	222
6. VIII.	132	51	83
7. VIII.	126	68	194
8. VIII.	113	53	166
9. VIII.	113	58	171
11. VIII.	69	78	147 itd.

Proti koncu je več računov, toda le malih gotovinskih.

Zadruga obvlada ob dnevih navala ta promet, ker ga mora obvladati. Člani pa ne računajo, kaj to stane. Imeti moramo radi par dni navala precej več uslužbenec cel mesec, in to gre koncem leta v velike vsote. Kdo jih plača? Člani sami, ker ne znajo držati reda. Ali je potrebno, da pride tolik del članstva ravno 25. in 26.? Če bi imeli zadostno energije, v par mesecih ali vsaj v enem letu bi morali priti do tega, da se ne splača nastaviti se ravno 25. v mesecu v prodajalno in tam čakati po par ur, preden pride na vrsto.

Upravnemu odboru bi bilo na zadnje vseeno, če pridejo prav vsi člani v enem dnevu v mesecu, da nakupijo svoje potrebščine. Sezidati bi morali še nekaj prodajaln, sprejeti še par sto pomočnikov. Tudi tak izhod se lahko najde. Toda čemu izdatke, če jih ni potreba.

Članstvo se mora zavedati, da je zadruga naše skupno gospodinjstvo, in nikak tuj trgovec. Vsako škodo, ki jo naredimo v zadrugi, smo storili samim sebi. Izračunali smo, da bi lahko dali še enkrat večjo posmrtnino, ako bi se držalo članstvo termina, in bi se delo v trgovini lahko porazdelilo enakomerno vsaj na 20 dni v mesecu. Ako bi imeli člani količnej volje, v nekaj mesecih se lahko uvrste v termin, ki ga je vodstvo predpisalo.

Ali nam more dati kdo kak boljši nasvet? Naj bi bili v odboru sami delavci, ki res trpijo in poznajo, kaj je pomanjkanje, pri sedanjih lokalih in sedanjem staležu osebja ne bi zmogli več kot sedanji odbor. Vse jadikovanje nič ne pomaga. Nismo mi krivi, da imajo nekateri res slabe plače in

komaj shajajo. Da se obvarujemo navala ob gotovih dnevih in da zmanjšamo režijske stroške radi navalov, je edino sredstvo, da uvedemo gotov red. Oni, ki jim ni mar za red, povzročajo nepotrebne stroške. Ali se to splača?

Želez. kulturne ustanove

Glasbena šola.

Vpisovanje gojencev v glasbeno šolo Narodno-železničarskega glasbenega društva »Sloga« se vrši od 9. do všteti 13. septembra t. l. dnevno od 2. do 4. ure popoldne v društveni glasbeni dvorani v Ljubljanskem dvoru, Pražakova ulica.

Gojenci morajo priti k vpisovanju v spremstvu svojih staršev, odnosno njih namestnikov. Predložiti morajo krstni list gojenca, njegovo zadnje šolsko spričevalo, zadnje spričevalo društvene glasbene šole ter izpolnjeni in od staršev ali njih namestnikov podpisani izkaz, ki ga dobe pri vpisu gojencev.

Vpisnina skupno z enkratnim prispevkom za učila znaša 10 Din, ukovina za klavir 40 Din, za vijolino in vse druge orkestrske instrumente 35 Din, za teorijo in mladinsko petje 15 Din mesečno. Teorija in mladinsko petje poleg vijoline, klavirja ali drugih orkestrskih instrumentov je ukovine prosta in obvezna za vse gojence.

Pri vpisovanju se plača enkratna vpisnina ter enomesečna ukovina za instrument, za katerega se gojenec prijavi. Staršem novopričlanencev kakor tudi onih učencev, katerih učni uspehi v minulem šolskem letu niso bili prav zadovoljivi, toplo priporočamo, da se glede izbire instrumenta, katerega naj se uče, odnosno preberejo njihovi otroci, prej posvetujejo z vodstvom železničarske glasbene šole. Šolsko vodstvo bo vedno svetovalo tako, kakor bo bolje in v korist dece same.

V ponedeljek dne 15. septembra t. l. se morajo zglasiti vsi gojenci točno ob 5. uri popoldne v društveni glasbeni dvorani v Ljubljanskem dvoru (Pražakova ulica) v svrhu razdelitve učnih ur.

Začetek rednega šolskega pouka se prične v torek, dne 16. septembra t. l.

Solski odsek

glasbene šole Narodnega železničarskega glasbenega društva »Sloga«.

Glasbeni pouk naše dece.

Med stvarmi, ki jih mora poznati vsak naobraženec, spada prav gotovo tudi poznavanje osnovnih pojmov glasbe. Zato je nujno, da pošljemo svojo deco tudi v glasbeno šolo. Marsikomu ni bilo to doslej mo-

goče; od kar imamo pa lastno glasbeno šolo, ki nudi prvovrsten pouk za najnižjo ukovino, je vsakomur od nas dana prilika, da izobrazimo svoje otroke.

Če nima otrok nobenega večjega nagnjenja k glasbi, naj se nauči vsaj poznavati glasbena znamenja; če pa razodeva veselje do glasbe, nastane vprašanje, katero panogo naj otrok ubere.

Navada je, da se otroci uče klavir ali pa gosli. Zato izkazujejo vse glasbene šole veliko število gojencev za ta dva instrumenta, za vse druge številne instrumente pa nič. Šole vzgajajo torej mnogo naraščaja za klavir in gosli, ljudi pa, ki bi umeli svirati druge, prav tako važne instrumente, ne morejo vzgojiti, ker ni običajna. In vendar želimo, da bi naši otroci poleg drugih duševnih dobrin, ki jim jih nudi glasba, pozneje v življenju imeli po možnosti tudi kak postranski zaslužek. Vsi imamo pa tudi dolžnost našo kulturo podpirati z razumevanjem; rod, ki ga vzgajamo, jo bo tvoril, zato smo soodgovorni zanj.

Naše glasbeno življenje potrebuje v prvi vrsti instrumentalno glasbo. Ne bomo enostranski, naši otroci naj se uče vse najrazličnejše instrumente, ki so enako lepi in vredni kot gosli. Marsikateri bo imel s flavto, oboo, rogom itd., večje veselje, kakor pa z vijolino. Ko bo instrument obvladal, bo povsod vabljen, ker manjka pri nas glasbenikov za te instrumente in moramo za nje povsod nastavljeni inozemce.

Če bomo poslali v življenje dosti absolutov raznih instrumentov, se bo naše glasbeno življenje zelo poživilo in šele tedaj bomo mogli vstopiti v širice drugim narodom, ki nas v tej panogi glasbe daleč nadkriljujejo. Posvetujte se z vodstvom naše železničarske glasbene šole! Svetovalo vam bo tako, da bo v korist vaše dece in v korist našim splošnim glasbenim potrebam. Pustimo pa vse predsodke proti raznim glasbenim instrumentom; vsak ima svoje posebne lepote, vsak je važen v orkestru.

Tudi na tem polju moramo železničarji pokazati, da smo kulturni stan, ki krepko sodeluje z drugimi stanovi, da dvigne narodovo življenje na novo stopnjo.

Termini

Prodajalna Ljubljana gor. kolodvor.

Gorenjske proge in proga Ljubljana—Kamnik od 9.—12. v mesecu.

Embalaža mora dospeti najkasneje do 7. v mesecu.

*Stopi v krog združnikov,
ako nočeš biti osamljen*

Prodajalna Ljubljana glavni kolodvor.

Proga Ljubljana—Rakek in Brezovica—Vrhnika od 4.—5. v mesecu.

Proga Ljubljana—Savski Marof od 6.—8. v mesecu.

Dolenjske proge od 8.—10. v mesecu.

Proga Rimske Toplice—Celje od 11.—12. v mesecu.

Proga Celje—Velenje od 13.—15. v mesecu.

Postajališče: Dev. M. v Polju, Jevnica, Radeče, Loka pri Zidanem mostu, Breg, Blanca, Dobova, Log, Notranje Gorice in Preserje vsakega 6. v mesecu, oziroma, ako je 6. nedelja ali praznik, dan kasneje.

Embalaža mora dospeti najkasneje 2 (dva) dni pred pričetkom termina. Zamudnikom, ki ne pošljejo naročil in embalaže do določenega termina, se odpremijo živila po 15. v mesecu.

Za Ljubljano in okolico: 25., 26., 27., 28., 29., 30., 31., 1., 2., 3. v mesecu.

Za Maribor in okolico od 24. do 26. v mesecu.

Za člane s ptujske in prekmurske proge, i. s. postaje Cirkovci—Čakovec—Kotriba in vse stranske proge od 27. do 30. v mesecu.

Ti člani naj pošiljajo prazno embalažo tako, da dospe v zadrugo vsakega 22. v mesecu.

Za člane z južne proge, to so postaje: Hoče—Pragersko—Štore in vse stranske proge od 4. do 7. v mesecu.

Ti člani naj pošiljajo prazno embalažo tako, da dospe v zadrugo vsakega 30. v mesecu.

Za člane s koroške proge, to so postaje: Limbuš—Dravograd—Meža—Prevalje in stranske proge od 8. do 13. v mesecu.

Ti člani naj pošiljajo prazno embalažo tako, da dospe vsaj 5. vsakega meseca v zadrugo.

Ponovno opozarjamo, da članov, ki bodo prišli izven določenega termina, ne bomo postregli prej, dokler ne bodo postreženi člani z rednim terminom.

V interesu vsega članstva je, da se drži določenih terminov. Le na ta način bo ostalo vsako nepotrebno čakanje v prodajalnah, odpadla bo pa tudi vsa jeza in kritika!

Članom, ki kupujejo samo za gotovino, se prodaja vse dni v mesecu. Umestno pa je, da se založi s svojimi potrebami v dneh, ko ni članov s proge.

Iz upr. odbora Nab. zadruga

Nova moka.

Že v štev. 6. »Zadrugarja« smo opozorili članstvo na prehod iz stare moke na novo, t. j. na moko iz letošnje pšenice. Prve pošiljke, posebno krušne moke iz bajmoškega mlina, daleko zaostajajo za prejšnjo staro moko. Ni kriv temu mlin, ki je prvovrsten, temveč dejstvo, da ni še nova pšenica dovolj fermentirana. Moka tega ali kateregakoli drugega mlina je danes taka, kakršna je, se bo pa vedno izboljševala, kolikor pač dozoreva pšenica.

Tudi vsa kritika proti zadrugi ne pomaga tu. Imamo sicer večinoma še staro moko, kjer gotovo ne bo prigovora, za dalje časa se pa nismo založili ne mi, niti drugi trgovci, posebno ker je izgledalo, da bo nova pšenica takoj po žetvi prvovrstna in sposobna za mletev, da bo dala dobro moko.

Prosimo naše člane, da to uvažujejo.

Za manufakturni oddelek Ljubljana glavni kolodvor sprejmemo učenca. Pogoji: dovršena 4 razredna meščanska ali njej enako šola, stanovanje, hrana in preskrba pri starših v Ljubljani in potrebna telesna sposobnost. Ponudbe sprejema pismeno upravni odbor do 14. IX. 1930.

Knjigovodja in blagajnik. Glasom sklepa občnega zbora je upravni odbor razpisal mesto knjigovodje in blagajnika. Na svoji redni seji dne 13. VIII. 1930. je upravni odbor na podlagi predloženih ponudb zadevo pretresal in sklenil, da pojasni dejanski stan občnemu zboru, ki naj k vprašanju zavzame svoje stališče.

Iz zadružne trgovine

Krojač. Da omogočimo svojemu članstvu ceneno in solidno preskrbo krojaških del, smo sklenili s krojačem g. Tomšičem Tonetom, Slomškova ulica št. 6 v Ljubljani pogodbo, da bo delal na naše nakaznice za naše člane po sledečem ceniku:

Cenik.

Obleka	280 Din
suknjič	140 »
hlače	85 »
telovnik	65 »
površna zimska suknja .	280 »
pomladanski površnik .	260 »
pomladanski površnik .	260 »
ulster ali ranglan . . .	280 »
površni suknjič	
(Schtuzer)	250 »
smokingobleka	340 »
jacketobleka	400 »

hubertusplašč	270 »
pelerina s kapuco . .	180 »
športna obleka	300 »
železniški plašč . . .	280 »
žel. bluza in hlače . .	225 »

Opomba: Pri navedbi cen je vračunano že: gumbi, svila in sukanec. Vsaki kos se izgotovi na željo stranke z najboljšo izdelavo in najkasneje v teku 14 dni.

Nakaznice za krojača izdajajo naše manufakturne trgovine. Računi za krojača se poravnajo v naših manufakturnih prodajalnah.

Novo blago v manufakturi.

Usnjate šolarske torbice.

Blago za pelerine in dežne plašče (prava kamelja dlaka).

Voščeno platno za namizne prte.

Voščeno platno za dojenčke.

'Tweed za damske plašče.

Za šolarje vam nudimo:

Aktovke za knjige od 84 Din naprej.

Nahrbtnike od 22 Din naprej.

Usnjate torbice za knjige od 95 Din naprej.

Triko majce in hlače za vsako starost.

Triko oblekce (žabji skoki) od 29 Din naprej.

Volnene pletene telovnike, ruske bluze, puloverje, žemperje za deklice in dečke v vseh velikostih.

Nogavice in obujke, bombažaste in volnene. Trpežne čevlje.

Copate.

Dežnike.

Nepremočljivo (impregnirano) blago kamelje dlake za dežne plašče.

Vseh vrst blago za deške obleke, površnike in plašče.

Bombažasto in volneno za dekliške obleke.

Modno in angleško za dekliške plašče.

Barhente za obleke in perilo.

Flanelé enobarvne in vzorčaste za perilo. Naramnice.

Podveze.

Vezalke za čevlje.

Žepne rutice.

Volnene pletene čepice.

Čipke in vložke.

Pavleco DMC modro, belo in rudečo.

Ne kupite prej, dokler niste videli naše zaloge.

Za naše šolarje. Ker prihajajo naši člani jeseni večkrat v mučen položaj, da je treba izdati za šolske knjige večje vsote, nekateri jih sploh ne morejo kupiti — in šolati otroke, se je odločila zadruga, pomagati svojim članom tudi s te strani.

Zadruga bo izdajala obične nakaznice za nabavo knjig, ki jih dobi potem član v knjigarni Tiskovne zadruga v Ljubljani, Prešernova ulica 54 in v Mariboru, Aleksandrova cesta 13.

Član plačuje dolžni znesek naši zadrugi v 2 do 6 obrokih, po višini zneska. Od nakupne vsote damo članom tudi povračila, kot pri ostali robi, nakupljeno v zadrugi.

Podobno se naroče lahko tudi druge knjige, kot znanstvene, literarne, beletristične iz domače kot svetovne literature.

Vsled izredno ugodnega nakupa svilenih cefirjev, batistov in barvastih popelinov za moško in damsko perilo

cene za 20 do 30 odstotkov znižane.

Vabimo člane, da se poslužijo ugodne prilike, dokler traja zaloga.

Svileni cefirji prej Din 48.— sedaj Din 40.—

Merkerizovani cefirji prej Din 42.— sedaj Din 33.—

Cefirji za srajce Ia prej Din 36.— sedaj Din 28.—

Cefirji srednje vrste prej Din 30.— sedaj Din 22.—

Cefirji, navadni, prej Din 24.— sedaj Din 19.50.

Popelin za srajce prej Din 45.— sedaj Din 36.—

Batisti v vseh barvah za damsko perilo prej Din 29.— sedaj Din 21.50.

Batisti, navadni, v barvah prej Din 19.50 sedaj Din 16.—

Ne zamudite prilike, ker bo trajala zaloga le par tednov.

Slive. Jeseni naročimo kakor običajno sveže slive bosanske in prekmurske. Cenjeno članstvo, ki nanje reflektira, prosimo, da jih naroči v naših zadružnih prodajalnah. Naročila se sprejemajo takoj.

Krompir bomo nabavili letos v oktobru. Naročila sprejemajo naše zadružne prodajalne.

Sir, polnomastni, bohinski, oddajamo dokler zaloga traja po 28 Din kilogram.

Kurivo. Da ne zaide naše članstvo v neprilike radi kurjave, kakor smo imeli slučaje v predlanski hudji zimi, opozarjamo članstvo, da se preskrbi s kurjavo pravočasno, osobito dokler traja še ugodno vreme. Kurjavo bomo dobavljali mesečno od 10. do 24., ker po tem terminu razvažamo samo živila.

NOVO BLAGO.

Sir ovčji kaškavalj kg Din 28.—

Sir bohinski Ila. kg Din 28.—

Krompir novi, kg Din 1.20.

Čebula nova, kg Din 1.50.

Jajca štajerska debela, komad Din 1.20.

Izdajatelj: »Nabavljalna zadruga uslužbencev državnih železnic v Sloveniji«. Telef. 2641. Glavni in odgovorni urednik Ponikvar Ciril, tisk tiskarne Makso Hrovatin; vsi v Ljubljani.

Cenik živil

za mesec september 1930

Reklamirajte takoj po prejemu blaga!
Poznejših reklamacij ne moremo upoštevati!

Mlevski izdelki.

Moka Ogg	kg	4.—
Moka Og	"	4.—
Moka mehka	"	3.70
Moka krušna	"	3.10
Moka ajdova	"	4.80
Moka ržena	"	3.—
Moka koruzna	"	2.—
Moka krmilna	"	1.70
Zdrob pšenični	"	4.40
Zdrob koruzni	"	3.—
Otrobi koruzni	"	1.50
Otrobi pšenični	"	1.50

Testenine

Makaroni v kartonih jajčni	kg	11.—
Špageti v kartonih	"	11.—
Makaroni jajčni in polži	"	9.50
Makaroni domači in druge testenine	"	8.—

Zrnje

Riž I. vrste	kg	9.80
Riž II. vrste	"	6.80
Koruza drobna (Činkvantin)	"	3.—
Koruza debela (suha)	"	1.90
Kaša	"	4.—
Ješprenj	"	4.80
Ješprenček	"	8.40
Fižol Cipro	"	—
Fižol Ia	"	4.20
Fižol IIa	"	3.—
Leča debela	"	16.—
Leča domača	"	8.80
Grah zelen	"	16.—
Piča za kure	"	2.30
Piča za kure »Promiula«	"	10.—

Sladkor

Sladkor v kockah	kg	13.80
Sladkor sipa	"	12.30
Sladkorčki (bonboni)	"	24.—
Sladkor v prahu	"	14.—
Sladkor Kandis	"	22.—

Sol.

Sol morska	kg	2.75
Sol kreška	"	2.75

Kava

Kava Perl	kg	70.—
Kava Portorico	"	70.—
Kava surova Ia	"	58.—
Kava surova IIa	"	46.—
Kava žgana	"	64.—
Kava žgana »Special«	"	76.—

Kavne primesi.

Kava Kneipp	kg	14.—
Kava žitna	"	8.—
Kava »Žika«	"	13.—
Kava figova	"	20.—
Kava Enrilo	"	20.—
Kava Enrilo	škatlja	16.—
Cikorija Franck	kg	18.—
Cikorija kolinska	"	17.—

Mast.

Mast	kg	24.—
Ceres, bel, rumen	"	28.—
Čajno maslo Ia	"	52.—
Čajno maslo IIa	"	46.—
Kuhano maslo	"	44.—

Delikatese.

Slanina soljena	kg	24.—
Slanina »Tirolska« (mesnata)	"	30.—
Slanina krušna	"	24.—
Slanina »Hamburška« (mesnata)	"	26.—
Slanina prekajena debela	"	24.—
Slanina papricirana	"	26.—
Salame ograde	"	88.—
Salama milanska	"	88.—
Salame krakovske	"	36.—
Salama letna	"	26.—
Salame navadne	"	18.—
Kranjske klobase	kom.	5.—
Klobase suhe lovske	"	3.—
Reberca	kg	26.—
Prekajeno meso	"	28.—
Prekajeno carsko meso	"	26.—
Jajca	kom.	1.20
Šunke zvite v dozah brutto za netto 2½—3 kg	kg	33.—
Krače	"	18.—
Svinjski parklji	"	10.—
Svinjske glave brez kosti	"	20.—
Med ajdov	"	16.—
Med cvetlični	"	20.—
Sir Chalet II. a	kom.	2.—
Sir Chalet I a	"	3.50
Sir trapist	kg	28.—
Sir polementalski Ia	"	36.—
Sir polementalski IIa	"	28.—
Sir Parmezan	"	72.—

Maggi	stekl. 11, 17,	28.50
Maggi na drobno	dkg	1.50
Juhan	stekl.	6.12
Juhan na drobno	dkg	1.10
Gorčica	kozarec	10.—
Gorčica na vago	kg	24.—
Keksi v zavitkih	zav.	6.—
Keksi á 1 kg v kartonih in na vago	kg	24.—
Kocke za juho v alum. lončkih á 25 kom.	lonček	25.—

Marmelada doze á 1 kg

in na vago	kg	20.—
Marmelada marelična	"	30.—
Čokolada á ¼ 11.—, 1/10 4.50, 1/20 2.50	"	
Čokolada z lešniki	tabl.	2.50
Čokolada z lešniki 1/3	kg	20.—
Čokolada z lešniki 1/5	"	12.—

Sadje in poljski pridelki.

Slive bosanske	kg	12.—
Slive domače	"	9.—
Hruške suhe	"	6.—
Lešniki celi	"	10.—
Rožiči celi	"	7.—
Mandeljni	"	44, 58
Rozine	"	16, 24
Fige dalmatinske	"	—
Rožičeva moka	"	8.—
Čebula domača	"	1.50
Česen	"	12.—
Zelje kislo	"	—
Krompir	"	1.20

Tekočine.

Kis za vlaganje	liter	4.—
Kis vinski	"	6.—
Kis dvojno močan	"	4.—
Olje namizno	"	16.—
Olje bučno	"	14.—
Olje olivno	"	18.—
Malinovec á ½ l	stekl.	14.—
Rogaška voda á 1½ l	"	6.30
Rogaška Donati á 1 l	"	6.—
Radenska voda á 1½ l	"	6.30

Potrebščine za perilo

Milo Benzit	kos	5.—
Milo Schicht, terpentin	kg	17.—
Milo Schicht	"	16.—
Milo Zlatorog	"	14.—
Milo Zlatorog terpentin	"	16.—
Milo Gazela	"	14.—
Milo Gazela terpentin	"	16.—
Milo v kockah ala Marseill	"	15.—
Milo toaletno	komad	4—18
Soda za pranje	kg	2.—
Lug za pranje	"	4.—
Pralni prašek Ženska hvala	"	2.50
Pralni prašek »Tri-soda«	"	3.50
Pralni prašek »Radion«	"	6.—
Pralni prašek »Persik«	"	6.—
Pralni prašek »Labod«	"	—
za fino perilo	"	7.—

Druge potrebščine.

Kalodont za zobe	tuba	6.50
Metle rižove vel.	kom.	14.—
Metle rižove male	"	11.—
Sveče velike in male	paket	8.—
Thermo steklenice	kom	47, 83
Muholovci	"	1.—
Milo za roke	"	4.50
Albion za čevlje	stekl.	6.—